

UZASADNIENIE

S. K. oraz M. K. w pozwie wniesionym w dniu 6 marca 2019 r. przeciwko (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W. wnieśli o ustalenie istnienia łączącej ich z pozwanym Bankiem umowy nr (...) z dnia 3 czerwca 2016 r. oraz o ustalenie bezskuteczności jej wypowiedzenia pismem z dnia 22 lutego 2018 r.

Swoje stanowisko motywowali wskazując, iż wypowiadając problemową umowę Bank nie zachował procedury przewidzianej w przepisach prawa bankowego. Dodatkowo warunkowy charakter pisma w ocenie powodów wykluczał jego charakter wypowiedzenia.

Powodowie wnieśli przy tym o zasądzenie od pozwanego na swą rzecz kosztów procesu.

(Pozew, k. 4- 18)

W odpowiedzi na pozew (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na swą rzecz solidarnie od powodów kosztów procesu.

Bank wskazał bowiem, iż procedura na którą powołują się powodowie dotyczy wypowiedzenia samej umowy kredytowej, nie zaś umowy ugody zawartej celem restrukturyzacji zobowiązania kredytowego.

Z kolei zastrzeżenie ujęte w wypowiedzeniu ugody było w ocenie Banku dopuszczalne

(Odpowiedź na pozew, k. 83- 85)

Na rozprawie w dniu 3 października 2019 r. strona powodowa oświadczyła, iż powodowie stale splacają swoje zobowiązanie wobec pozwanego zgodnie z zapisami problemowej ugody. Nadto podniesiono, iż po wszczęciu niniejszego postępowania Bank wniósł przeciwko małżonkom K. powództwo o zapłatę.

(Oświadczenie pełnomocnika strony powodowej, e- protokół Re- Court od 00:01:18 do 00:01:54, k. 169)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. zawarł w dniu 12 października 2005 r. z (...) Bank (...) Spółką Akcyjną w G. kredytu o nr (...) którą poręczyła S. K..

(Okoliczność niesporna)

Na podstawie uchwał: nadzwyczajnego zgromadzenia akcjonariuszy (...) Bank (...) S. A. w G. z dnia 24 czerwca 2014 r. oraz zwyczajnego zgromadzenia akcjonariuszy (...) S.A. w W. nastąpiło połączenie w/w. przedsiębiorstw poprzez przejęcie kredytodawcy przez (...) S.A. w W.

(Okoliczność znana Sądowi z urzędu; nadto odpis pełny KRS, k. 86- 112)

Następnie w pismach datowanych na dzień 18 sierpnia 2015 r. (...) S.A. w W., z powodu braku spłaty wymagalnych rat, wypowiedział przedmiotową umowę w zakresie warunków spłaty. Małżonkowie K. zostali zobowiązani do spłaty w 30- dniowym okresie wypowiedzenia sumy swego zobowiązania o łącznym wymiarze 33.763,66 franków szwajcarskich.

(Wypowiedzenia wraz z potwierdzeniami odbioru, k. 117- 118 oraz 119- 120)

W dalszej kolejności pismem datowanym na dzień 10 grudnia 2015 r. wierzyciel wezwał M. K. do spłaty zadłużenia kredytowego w wysokości 34.181,85 franków szwajcarskich. Wskazując przy tym na możliwość złożenia wniosku o zawarcie umowy restrukturyzacyjnej.

(Pismo, k. 121 wraz z potwierdzeniem odbioru, k. 121- verte i 122)

W dniu 4 kwietnia 2016 r. małżonkowie K. wnieśli do Banku o zawarcie umowy restrukturyzacyjnej.

(Wnioski, k. 128-130 oraz 131-133)

W dniu 3 czerwca 2016 r. małżonkowie K. zawarli z Bankiem umowę ugody nr (...), której przedmiotem było zadłużenie powstałe z tytułu umowy nr (...) (§ 1 ust. 1 ugody). Umowa miała obowiązywać przez 233 miesiące. Strony umowy ustaliły wysokość zadłużenia na dzień zawarcia ugody na kwotę 34.580,22 franków szwajcarskich wraz z dalszymi odsetkami (§ 1 ust. 3 ugody). Zadłużenie miało być spłacane ratałnie, zgodnie z przyjętym harmonogramem (§ 3 ust. 1 ugody) przewidującym spłaty od dnia 20 czerwca 2016 r. do dnia 20 października 2035 r.

Bank, zgodnie z zapisem § 8 ugody mógł wypowiedzieć ugodę w przypadku niedotrzymania przez drugą stronę określonych w niej zobowiązań, utraty zdolności kredytowej albo zagrożenia upadłością (ust. 1). O wypowiedzeniu klienti mogli zostać powiadomieni listownie- za potwierdzeniem odbioru (ust. 2) przy, zasadniczo, 30- dniowym terminie wypowiedzenia, (ust. 3) po którego upływie całość objętego ugodą zadłużenia stałaby się wymagalna i przeterminowana (ust. 6).

(Umowa ugody, k. 134- 138 wraz z harmonogramem, k. 139- 146; formularz informacyjny, k. 147- 150)

Bank, w związku brakiem spłaty zobowiązań wynikających z umowy nr (...), wypowiedział pismem datowanym na dzień 22 lutego 2018 r ugodę nr (...). Wysokość ówczesnego zadłużenia wynosiła 766,38 franków szwajcarskich. Zarazem zastrzeżono, iż w razie spłaty przedmiotowego zadłużenia w okresie wypowiedzenia samo wypowiedzenie straci moc.

Wypowiedzenie doręczono małżonkom K. w dniu 6 marca 2018 r.- M. K. wprost, zaś S. K. za pośrednictwem małżonka.

(Wypowiedzenie, k. 154 wraz z potwierdzeniem nadania, k. 155 i odbioru, k. 156 oraz wypowiedzenie, k. 157 wraz z potwierdzeniem nadania, k. 158 i odbioru, k. 159)

W dniu 6 marca 2019 r. wniesiono rozpoznawany pozew.

(Pozew, k. 4- 18)

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o przywołany materiał dowodowy, którego wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu.

Rozbieżna w stanowiskach stron tożsamość pierwotnego kredytodawcy powodów została ustalona w oparciu o dane zawarte na formularzu podpisanej przez powodów ugody nr (...) (k. 134).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo podlega oddaleniu jako niezasadne. Rozstrzygając w sprawie Sąd oparł się na ustalonych zapisach umowy ugody nr (...) oraz przywołanych dalej normach prawa materialnego.

Powodowie dochodzili w niniejszym postępowaniu ustalenia bezskuteczności wypowiedzenia a w konsekwencji dalszego obowiązywania łączącej ich uprzednio

z pozwanym umowy ugody nr (...). Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Zatem, zgodnie z przywołanym

unormowaniem na wstępie należało zbadać wypełnienie przesłanki wystąpienia po stronie powodowej interesu prawnego we wniesieniu rozpatrywanego powództwa.

Sąd odnotował przy tym, za konkluzją Sądu Najwyższego, iż wolą ustawodawcy w obowiązującym stanie prawnym było właśnie położenie nacisku na przesłankę interesu prawnego powoda, w stosunku do regulacji z poprzedniej kodyfikacji (vide: uchwała 7 sędziów SN- zasada prawna z dn. 30 grudnia 1968 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 103/68; źródło: LEX Omega).

Jak trafnie wskazują przedstawiciele doktryny i judykatury interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. (vide: P. Telenga [w:] K.p.c. Komentarz pod red. A. Jakubeckiego; źródło: LEX Omega; E. Rudkowska-Ząbczyk [w:] K.p.c. Komentarz pod red E. Marszałkowskiej-Krześ; także wyrok SN z dn. 18 czerwca 2009 r. w sprawie o sygn. akt II CSK 33/09; źródło Legalis).

W ustalonym stanie faktycznym zarysowano spór między stronami postępowania w przedmiocie wymagalności całości należności – skuteczności wypowiedzenia łączącej ich umowy ugody nr (...). Tak więc rozpoznawanej sprawie rozstrzygnięcie może usunąć wątpliwość w przedmiocie charakteru łączącego strony węzła obligacyjnego: wymiaru i okresu spełniania świadczeń przez powodów na rzecz pozwanego banku. Zatem, w ocenie Sądu po stronie powodowej wystąpił interes prawny w wytoczeniu przedmiotowego powództwa.

Strony sporu łączyła umowa ugody nr (...), której przedmiotem było ustalenie nowych warunków spłaty przez powodów zadłużenia z tytułu umowy o nr (...) zawartej z poprzednikiem prawnym pozwanego.

Mając zatem na uwadze poglądy doktryny (vide: K. Krziskowska [w:] K.p.c. Komentarz pod red. M. Fras i M. Habdas oraz T. Bielska-Sobkowicz [w:] K.p.c. Komentarz pod red. J. Gudowskiego; źródło: LEX Omega), Sąd przyjął, iż zawarta między stronami w dniu 3 czerwca 2016 r. umowa, jako zapewniająca, w związku z czynionymi przez jej strony ustępstwami, wykonanie roszczeń wynikających z istniejącego między stronami stosunku prawnego spełniała essentialia negotii umowy ugody skodyfikowanej w art. 917 k.c.

Osobno należy wskazać, iż legitymacja stron: powodów jako zobowiązanych z tytułu pierwotnej umowy kredytu (kredytobiorcy i poręczycielki) i późniejszej umowy ugody oraz pozwanego jako, w myśl art. 492 ksh, następcy prawnego pierwotnego kredytodawcy oraz strony ugody nie była sporna.

Przechodząc do meritum, Sąd zwrócił uwagę, iż powodowie opierali swe stanowisko na dwojakiej argumentacji: podnosili bowiem, iż przy wypowiedzeniu umowy ugody nr (...) Bank naruszył normę ujętą w art. 75 c ustawy prawo bankowe oraz iż warunkowy charakter przedmiotowego pisma wyklucza jego charakter wypowiedzenia ugody.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do problematyki zakreślonych ustawowo ram dla procedury wypowiedzenia umowy kredytu, Sąd na podstawie regulacji art. 75 c ust. 1 i 2 ustawy z dn. 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe (t.j. Dz.U.2018.2187) zważył,

iż w przypadku popadnięcia kredytobiorcy w opóźnienie ze spłatą zobowiązania kredytodawca winien wezwać go do dokonania spłaty w terminie nie krótszym niż 14 dni roboczych informując przy tym o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Niemniej, na co trafnie wskazała strona pozwana przywołany przepis dotyczy postępowania w przypadku wypowiedzenia umowy kredytu. Tymczasem w niniejszej sprawie spornym jest skuteczne wypowiedzenie umowy ugody.

Należy tu podkreślić, iż zawarcie ugody nie prowadzi do zastąpienia przez nią i wygaśnięcia poprzednio istniejącego stosunku prawnego. Jak trafnie wskazują przedstawiciele doktryny ugoda nie może istnieć bez pierwotnego stosunku prawnego między stronami, jednakże pozostają one względem siebie odrębne. Jest to cecha wyróżniająca ugodę od choćby uregulowanej w art. 506 k.c. nowacji. Przez zawarcie ugody nie doznaje zmiany zasadniczy stosunek, jaki istniał

wcześniej między stronami (vide P. Nazaruk [w:] K.c. Komentarz pod red. P. Nazaruka i J. Ciszewskiego; źródło: LEX Omega). Nie ma zatem podstaw aby sporną ugodę traktować analogicznie do nowej umowy kredytowej.

Natomiast pierwotna umowa kredytu nr (...) bezspornie została skutecznie wypowiedziana. Miało to miejsce przed dniem 27 listopada 2015 r. kiedy, zgodnie z art. 13 ustawy nowelizującej (Dz.U.2015.1854) przepis m.in. art 75 c prawa bankowego zaczął obowiązywać. W konsekwencji tego między stronami pozostało obciążające powodów zadłużenie wobec pozwanego. Ugoda nr (...) miała jedynie zapewnić jego spłatę.

Ustawodawca, zasadniczo, nie przewidział szczególnych wymogów dla wypowiedzenia umowy ugody pozasądowej, limitując jedynie w art. 918 k.c. dopuszczalność uchylecia się od jej skutków prawnych. W szczególności nie powiązał zasad wypowiedzenia umowy ugody z wymogami przewidzianymi dla wypowiedzenia zobowiązania wyjściowo zawartego w ramach łączącego strony stosunku prawnego. Zatem ustalenie przesłanek i procedury wypowiedzenia ugody pozostawało w zakresie ujętej w art. 353¹ k.c. swobody zawierania umów. W tym miejscu należy też podkreślić, iż strona powodowa nie kwestionowała spełnienia przesłanek wypowiedzenia ugody przewidzianych w jej § 8 ust. 1 (k. 136)

Podsumowując powyższy wywód twierdzenie powodów o naruszeniu przez pozwanego przy wypowiedzeniu im ugody nr (...) art. 75 c ustawy prawo bankowe jest bezprzedmiotowe z uwagi na brak wymogu zachowania przewidzianego w przywołanym przepisie trybu.

Ponadto strona powodowa wskazywała na niedopuszczalny warunkowy charakter wypowiedzenia ugody. Badając zasadność tej argumentacji należy wstępnie zważyć, czy problemowe sformułowanie przewidujące utratę mocy przez wypowiedzenie w przypadku spłaty powstałego zadłużenia w okresie wypowiedzenia miało charakter warunku.

Po wnikliwym przeanalizowaniu całokształtu dostępnej dokumentacji, Sąd przyjął, iż wskazany zapis nie jest warunkiem. Wprawdzie bowiem zgodnie z art. 89 k.c. warunek stanowi zastrzeżenie uzależniające powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej od zdarzenia przyszłego i niepewnego. Zarazem jednak art. 60 k.c. statuuje, z zastrzeżeniem ustawowych wyjątków, zasadę swobody formy wyrażania woli, byleby owa wola była ujawniona w sposób dostateczny. W ustalonych okolicznościach sprawy nie ulega wątpliwości, że wolą pozwanego Banku wyrażoną w problemowym oświadczeniu było dokonanie wypowiedzenia umowy ugody.

Jak przy tym wskazywano w piśmiennictwie i orzecznictwie, nawet gdyby powstały wątpliwości co do złożenia określonego oświadczenia woli, to kierując się dyrektywami wykładni oświadczeń woli, należy przyjąć, iż wyraża ono oświadczenie niezbędne do osiągnięcia zamierzonego skutku. Jak celnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 stycznia 2018 r., w sprawie o sygn. akt I CSK 226/17 (źródło: LEX Omega) dyrektywy interpretacyjne zawarte w art. 65 k.c. odnoszą się zarówno do wszystkich kategorii czynności prawnych (§ 1), jak i wyłącznie do umów (§ 2). Konsekwencją tego unormowania jest konieczność dokonania wykładni umów na trzech poziomach, tj. ustalenia literalnego brzmienia umowy, ustalenia treści oświadczeń woli przy zastosowaniu reguł określonych w art. 65 § 1 k.c. oraz ustalenie sensu złożonych oświadczeń woli poprzez odwołanie się do zgodnego zamiaru stron i celu umowy. Nie jest konieczne, aby był to cel uzgodniony przez strony, wystarcza - przez analogię do art. 491 § 2, 492 i 493 k.c. - cel zamierzony przez jedną stronę, który jest wiadomy drugiej.

Pisma skierowane do powodów jako dłużników Banku były jasne i czytelnie, zawierały oświadczenia o wypowiedzeniu umowy oraz było oznaczone wprost jako „wypowiedzenia”. Trudno zatem uznać, że w tym stanie rzeczy można powziąć wątpliwości co do treści złożonego przez Bank oświadczenia. Jego prawidłowości nie przekreśla zawarta „oferta”, że utraci ono moc w przypadku spłaty przez małżonków K. zadłużenia. Zatem skoro wprost z doręczonego pozwany pism wynikało, że umowa z chwilą upływu terminu wypowiedzenia ulega rozwiązaniu, nie można uznać, iż wypowiedzenie miało charakter warunkowy, a jeśli nawet, to chodzi o zniwelowanie skutku wypowiedzenia, a nie jego zaistnienie. Powyższe prowadzi do wniosku, że ugoda została skutecznie wypowiedziana i nie ma podstaw do ustalenia jej obowiązywania.

Przyjmując jednak nawet, aby problemowe sformułowanie miało charakter warunku, w ocenie Sądu także nie podważyłoby to skuteczności wypowiedzenia umowy. Podtrzymując bowiem rozważania ujęte we wcześniejszym wywodzie, Sąd zwrócił uwagę, iż judykatura nie wypracowała trwałego spójnego stanowiska w przedmiocie dopuszczalności zawarcia warunków w wypowiedzeniach. Sąd analizując problem odnotował głosy w orzecznictwie, iż wypowiedzenie umowy, jako jednostronne oświadczenie woli, winno być bezwarunkowe. Niemniej, w obowiązującym systemie prawnym nie był nimi związany. Zarazem, na co trafnie wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 9 września 2019 r. wydanym w sprawie o sygn. akt V ACa 265/19 (źródło: LEX Omega) nie ma ustawowego zakazu wypowiedzenia umowy o kredyt pod warunkiem, zatem ustanie skutków czynności prawnej można uzależnić od zdarzenia przyszłego i niepewnego.

Ostatecznie, Sąd przyjął za poglądem Sądu Najwyższego, iż przyjmowana co do zasady możliwość złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o kredyt pod warunkiem niezapłacenia zadłużenia wymaga rozważenia, czy powinna mieć zastosowanie w kontekście postanowień konkretnej umowy (vide: wyrok SN z dn. 8 września 2016 r. w sprawie o sygn. akt II CSK 750/15; źródło: LEX Omega).

W ustalonych wyżej okolicznościach sprawy dopuszczalność zastosowania warunkowej konstrukcji wypowiedzenia nie budzi wątpliwości. Jak bowiem wskazano wcześniej zasadnicza wola Banku wypowiedzenia spornej umowy jest niewątpliwa. Przyjęta konstrukcja warunku potestatywnego, którego, którego ziszczenie w sferze prawnej zależne jest wyłącznie od woli dłużników kredytowych Banku stanowi wyłącznie swoistą opcję dalszej restrukturyzacji zadłużenia. Zmienność w zakresie powstałego węzła obligacyjnego ukierunkowana jest wyłącznie na korzyść małżonków K.. W obliczu bowiem bezspornego niedotrzymania warunków umowy, daje możliwość ograniczenia kwoty zadłużenia natychmiast wymagalnego do spłaty. Z tego względu, Sąd przyjął dopuszczalność samego warunku w niniejszej sprawie.

Na marginesie wyводу, wobec powyższej konkluzji, podzielenie stanowiska powodów byłoby także nadużyciem prawa. Zgodnie bowiem z art. 5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby m.in. sprzeczny z jego społeczno-gospodarczym przeznaczeniem a takie działanie nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. W obliczu bowiem wywiedzionych wcześniej celów powództwa o ustalenie, nie sposób przyjąć, aby jego przeznaczeniem była legalizacja obejścia proponowanej ponownej umownej restrukturyzacji zadłużenia. W sytuacji, gdy powodowie, zgodnie z własnymi oświadczeniami poniechali spłaty zadłużenia, którego powstanie doprowadziło do wypowiedzenia umowy nr (...) i jedynie kontynuowali jego ratałną spłatę, zgodnie z wcześniejszym harmonogramem, uwzględnienie rozpatrywanego powództwa prowadziłoby do skutku tożsamego ze spłatą owego zadłużenia w okresie wypowiedzenia w sytuacji pogwałcenia terminarza umówionej spłaty i pozostawienia części zadłużenia poza planem harmonogramu. W ocenie Sądu byłoby to naruszenie prawa na niekorzyść Banku, który mimo naturalnie silniejszej pozycji w relacji ze swoimi dłużnikami nie jest w obowiązującym stanie prawnym wyłączony z ochrony własnych interesów.

Tak więc problemowy zapis umowy w ocenie Sądu był dopuszczalny, niezależnie, czy przyjąć iż miał charakter warunku unormowanego w art. 89 i n. k.c. czy też innego niewyodrębnionego normatywnie zastrzeżenia umownego.

Podsumowując powyższy wywód powództwo o ustalenie bezskuteczności wypowiedzenia i dalszego obowiązywania umowy umowy nr (...) nie było zasadne. Dlatego podlegało oddaleniu.

Rozstrzygając następnie o kosztach procesu, Sąd oparł się na art. 98 § 1 k.p.c. zasądając solidarnie od przegrywających spór powodów na rzecz strony pozwanej sumę 5.417,00 zł w skład której weszły:

- kwota 5.400,00 zł- z tytułu wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika strony pozwanej w osobie radcy prawnego ustalona na podstawie § 2 pkt (6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U.2018.265);
- kwota 17,00 zł- z tytułu opłaty skarbowej (k. 116) od pełnomocnictwa (k. 115).

Tak też orzeczono.

.....

SSO Ewa Steckiewicz- Ochocka

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć stronie powodowej przez jej pełnomocnika.

Dnia 5 listopada 2019 r.

.....

SSO Ewa Steckiewicz- Ochocka